

פרשת פקודי

"ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו כל אשר נשאו לבו לקרובה אל המלאכה לעשות אותה" שכל אחד מצא בחכמת ליבו את אשר עליו לתקן, כפי שנרמז בכלי קודש אלו.

אמנם, היה יוצא מן הכלל: משה רבינו, שהיה אוצר כל כלי חמדה, ולא רק פרט אחד בא לתקן, אלא על הכלל כולו יצא.

והנה, ידוע המעשה המובא בגמרא בתענית (כה). על רבי חנינא בן דוסא שהיה עני מרוד, ושלחו לו מן השמיים רגל שולחן מזהב, אך אשת רבי חנינא סירבה לקבל את הרגל, לאחר שחלמה ששאר הצדיקים יישבו בנג' עדין על שולחן בן שלוש רגליים, ואילו הם על שולחן בן שני רגליים בלבד, ואמנם רבי חנינא התפלל והחזירו, עיין שם.

וביאר הגאון רבי יהונתן אייבשיץ ב'ערות דבש' (חלק א, דרשה ז), שלכאורה עני שאין בידו לקיים מצות צדקה נגרעת זכותו מן העשיר המקיים מצות צדקה. אולם האמת היא להיפך: העשיר שיש לו, מן הנמנע שיתן צדקה בתכלית השלימות, אבל העני שאין לו, אך הוא חושב במחשבתו שאם היה לו היה נותן באופן הטוב ביותר עד אין שיעור, וכלתה נפשו ומצטער על שאינו יכול לקיים המצוה - הרי דינו כמי שחישב לעשות מצוה וגאנס ולא עשאה, שמעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, ונמצא שעושה כשלימות יותר מהעשיר העושה בפועל.

זו היתה טענתה של אשת רבי חנינא: עד עתה היינו ראויים לשולחן של שלוש רגליים, בעבור קיומנו את שלושת עמודי העולם, תורה, עבודה וגמילות חסדים, ואף שבלתי אפשרי לקיימם בשלימות, מכל מקום הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה (קידושין מ). ומכיון שרצוננו היה לקיים את כל שלושת העמודים, החשיב הקב"ה כאילו קיימנו גם את הרגל השלישית - גמילות חסדים. אך עתה, שיש לנו עשירות והלא לא יתכן שנגמול חסד בשלימות, יהיה לנו רק שולחן של שני רגלים... ודפח"ח!

לפי זה, אמר בעל "פני מבין", כאשר משה רבינו הצטער על שלא עשה כלום, צירף הקב"ה מחשבה טובה למעשה, ונחשב כאילו עשה את כל הכלים כשלימות.

ולכן רק משה רבינו, שהכל נכלל בו ובא לתקן הכל, יכול היה להקים את המשכן, אלא שהוא עצמו, לגודל עונותונתו, היה תמה איך יעלה הדבר בידו, ולכן אמר לו הקב"ה שרק יגע בו, והקב"ה יסייע בידו להקים את המשכן, ללמדנו שאם הרצון הוא טוב - מסייע הקב"ה לאדם לגמור את המעשה! (ושלל לא יחסר)

"ויקח ויתן את העדת אל הארץ וישם את הבדים על הארץ" (מ, כ).

בפסוק זה נאמר שהנחת הבדים היתה רק לאחר שהלוחות הושמו בתוך הארון, ברם בפרשת תרומה משמע שהלוחות אמורים להינתן בארון לאחר שכבר יונחו הבדים, שהרי נכתב שם (כה, יד): "והבאת את הבדים בטבעות על צלעות הארון", ורק לאחר מכן (פסוק טז) נאמר: "ונתת אל הארון את העדות".

אומר האדמו"ר מסוכטשוב בעל ה"שם משמואל": במסכת יומא (עב). נאמר על בדי הארון: "מתפרקין ואין נשמטין", ופירש רש"י: "בראשיהם היו עבים, והכניס ראשן אחד בדוחק בטבעת, ובאמצען היו דקין, הילכך לא היו נדחקין בטבעות אלא מתפרקין והולכין לכאן ולכאן, אבל אינן נשמטין לצאת מהן לפי שהן עבים בראשיהן".

אך עדיין צריך להבין, מחד גיסא משמע שהבדים לא היו נשמטים כלל מהטבעות, ואילו מאידך גיסא משמע שבדוחק כן יכלו להישמט, שהרי כשם שנכנסו כך יכלו להישמט?

אלא יש לומר, כיון שכל מידות הארון, כמו גם נשיאתו, נעשו באופן ניסי ורוחני, לכן אף שהיו הטבעות צרות מכדי שיכנסו בהן הבדים שהרי היו עבות בראשיהן, מכל מקום היו הטבעות נמתחות ומתפשטות לצורך הכנסת הבדים. אמנם כל זה נעשה כמובן רק לצורך הכנסת הבדים, שהרי זו היתה המצוה, אולם אם היו רוצים לעבור על דין תורה ולהסיר את הבדים, בוודאי שלא התפשטו הטבעות.

מעתה יש לומר, שבפרשת תרומה, בעת הציווי שהיה לפני חטא העגל, היה הכל נעשה באופן בלתי טבעי, ולכן גם לאחר שניתנו הלוחות בארון היו הטבעות מתפשטות שלא כדרך הטבע. אולם לאחר החטא, לא היו הטבעות מתפשטות קודם נתינת הלוחות, ורק לאחר שנתן את העדות אל הארון, התקדש הארון בקדושת ה"מכתב אלוקים" ואז התרחבו הטבעות ויכלו להכניס את הבדים בדרך ניסית.

(שנים מקרא)

"אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה" (לח, כא).

משה רבינו פיקד על מלאכת המשכן. בהתאם לציווי נטלו כל ישראל חלק בה - היו שנתנו זהב, אחרים נתנו כסף, היו כאלה שנתנו תכלת, עורות אילים או עצי שיטים. למעשה, כל אחד מישראל נתן משהו, מלבד יהודי אחד, יחיד מכל שש מאות אלף היהודים, שלא נתן כלום. מי היה אותו אדם? - משה רבינו! **על כך אומר המדרש (ויקרא רבה א, ו):** "שהיתה נפשו של משה ענומה עליו ואמר: הכל הביאו נדבתן למשכן ואני לא הבאתי".

יש להבין, מדוע באמת לא השתתף משה רבינו בתרומה? טעם הדבר הוא משום שידע משה, שאילו היה נותן למשכן והיה לו חלק בו, לא היה נחרב לעולם - שהרי אומרת הגמ' (פסטה מ). "מאי דכתיב לישרים נאזה תהלה? זה משה ודוד שלא שלטו שונאיהם במעשיהם".

ואם תאמר, אדרבה, עדיף שיתן ולא יחרב לעולם! נענה ונאמר, שהמשכן נחרב בשל עוונות ישראל, שנאמר: "המשכן משכן פעמיים, ורש"י מסביר: "רמז למשכן שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהן של ישראל". משכן בא כתחליף לתשלום האמיתי, נמצא, שאלמלי היה נחרב וחסמתו על הקב"ה היתה נופלת על עצים ואבנים, אזי חלילה עלולה היתה לבא כליה על עם ישראל עצמם.

כדי שיוכל המקדש להוות כפרה לכלל ישראל ולהיחרב בשל עוונותיהם, צריך שיהיה לכל ישראל חלק בו. הנתניה שנתנו ישראל למשכן נחשבה להם כנתניה למקדש, וכך כאשר נחשב המקדש לעתיד, הרי שנחרב החלק שנתנו והתכפר להם.

נמצא, שכל חורבן הבית אפשרי היה רק בתנאי שלמשה רבינו לא יהיה חלק בו, ולפיכך נאמר רק: "אשר פוקד על פי משה" - משה רק פיקד על המלאכה ולא נתן בפועל.

"ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים שקל" (לח, כד).

תמה האבן עזרא: מדוע לגבי הכסף פירט משה רבינו את כל ההוצאות, ואילו לגבי הזהב לא עשה כן?

כתב על כך ב'טעם ודעת': הרי כל הסיבה שפירט משה את הוצאות הכסף, היתה בגלל ליצני הדור שהיו מרננים אחריו שהוא נוטל לעצמו, כמבואר במדרש (שמו"ר גא, ו). כי כן דרכו של הכילי, לא די שנותן מעט ובקושי, אלא גם לאחר שנתן מן המעט, מבקש הוא לדעת מה נעשה בו והאם באמת באה הנתניה אל התכלית הרצויה.

ואולם נדיבי הלב ובעלי העין הטובה, דרכם הפוכה מזו של הכילי. הם נודבים ותורמים ברוחב לב ובעין יפה, ואינם הוטים לבדוק ולפשפש מה נעשה בתרומתם. סומכים הם על האיש שקיבל מידם את התרומה, שיעשה בה הישר והטוב.

לכן דוקא לנותני הכסף היה צריך משה לפרט מה עשה בו, לעומת זאת לנותני הזהב לא היה משה צריך לתת דין וחשבון, שכן הם סמכו עליו שינהג בתרומתם באמונה ובישר...

"ויביאו את המשכן אל משה את האהל ואת פל פליו וגו'" (לט, לג).

מבאר רש"י (ע"פ המדרש תנחומא): 'ויביאו את המשכן - שלא היו יכולים להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא את הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזוקפן, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: איך אפשר הקמתו על ידי אדם? אמר לו: עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (להלן מ, יז) "הוקם המשכן" - הוקם מאליו'.

מדוע באמת לא עשה משה רבינו מאומה לצורך המשכן?

הסבר נפלא כתב על כך הגאון רבי נתנאל הכהן פריד זצ"ל, בעל שו"ת 'פני מבין', בספרו עה"ת:

כבר ראינו לעיל, שמלאכת המשכן נמסרה בידי 'חכמי לב'. והנה, מצאנו בגמרא (שבת קיח:) שהחכמים שאלו זה את זה 'במאי זהיר טפיל', וכתבו המפרשים שלכל אדם יש בשרוש שנשמתו דבר שבא לתקן בעולם, יש בתורה, יש בעבודה ויש בגמילות חסדים, וכל אדם צריך למצוא את הדבר שבעבורו נשלח לכאן ולתקנו, ויכול לדעת זאת לכשיבחין למה נשמתו נכספת ומתאוה, והוא הדבר שעליו לתקן.

מעתה, כל אחד מכלי המשכן רומז לאחד העניינים, וזהו שנאמר (לעיל לו, ב):

את המעשה הנפלא הזה סיפר הרה"ג רבי משה דרעי שליט"א אותו שמע מכלי ראשון מבעל המעשה, והוא מובא בספר 'ברכת דוד':

יהודי שהוא אישיות בכירה בחברת החשמל סיפור מדהים: יום אחד חש המנהל הנ"ל כי ראייתו נחלשת בעין ימין וכי מיום ליום הוא אינו מצליח לראות בה היטב. בדיקות ראייה שגרתיות הראו כי לא מדובר בחולשה רגילה אלא בדבר מסובך יותר. לאחר בדיקות מעמיקות בבית הרפואה בישרו לו הרופאים בצער רב: "מחלה חשוכה מרפא תקפה את עיניך הימנית ובתוך זמן קצר לא תוכל לראות בה יותר לעולם. אין רפואה למחלה. תצטרך להמשיך לחיות עם עין שמאל ולהתפלל שהמחלה לא תעבור אף אליה". הלם וזעזוע אחז אותו בכל גופו. וכי יהפוך הוא להיות עיוור בעין אחת לכל חייו?

למרבה הצער, אכן תוך ימים בודדים הפסיקה עינו הימנית לתפקד והוא ראה רק דרך העין השמאלית. שבור ורוצץ החל הוא לרוץ לכל טובי הרופאים והמומחים בארץ ובעולם והציע להם כל הון שבעולם ובלבד שימצאו מזור למחלתו. לצערו הרב, כולם השיבו פה אחד כי אין רפואה לחולי זה.

המנהל לא ידע נפשו מרוב עצב: ביום בהיר אחד איבד את ראייתו בעין אחת ואף כל כספו הרב לא יעזור לו כעת. השמועה פרשה לה גלים בקרב עובדי חברת החשמל שהיו תחת ניהולו, והכל הצטערו בצערו המר.

אחת העובדות בחברה, שהייתה תחת ניהולו, הייתה אישה חרדית בעלת אמונה ודבקות בה, וכאשר שמעה על הבשורה המרה, החליטה כי יש באפשרותה לעזור לו בעיניו.

היא ניגשה אל המנהל ואמרה לו: "ראה, אדוני המנהל, לדעתי יש דבר גדול אותו לא ניסית, ובכוחו לעזור לך ואף להושיעך מצרתך". המנהל הרים את עינו אליה בתמימה רבה.

"אני יודעת שגדלת כל חיך כאדם הרחוק

מתורה ומצוות, אך אנו חונקנו על פי האמונה בה" היכול לשנות כל דבר בעולם כרצונו, ועל האמונה בצדיקים המסוגלים לבטל כל גזירה שנגזרה במרום. כל יהודי מאמין חווה על בשרו או שמע על אנשים אשר נושעו בישועות פלאיות ע"י תחינה ותפילה בקברי צדיקים. על כן הצעתי היא כי לטויל המתוכנן בחודש הבא לעובדים במחלקה, נוסף ביקור בקבר צדיק שם נתפלל לרפואתך".

המנהל שמע זאת ותקווה החלה לצנצן בליבו. הגיע יום הטויל והאוטובוס הגיע למירון אל ציון הרשב"י הקדוש על מנת לערוך תפילה קצרה. גם המנהל הסומא בעין אחת ירד מהאוטובוס עם כל אנשיו להתפלל בציון הקדוש. הם לא ידעו כל כך מה עושים ומה אומרים, אך כולם השתדלו להתפלל מעומק הלב שבזכות הצדיק הקבור במקום, שיושיע הבורא את מנהלם האהוב ממצבו. והנה באותה העת הגיע למקום חסיד ברסלב אשר קיבל זה עתה התראה מחברת החשמל כי עליו לשלם חוב של 1300 ₪ מיידי, ולא - ינותק החשמל מביתו.

אותו חסיד, שסבל ממצב כלכלי דחוק ולא ידע מאין להביא את הכסף, החליט ללכת באותו יום לקבר הרשב"י ולהתפלל לה' שיושיעו. לשם כך הוא הגיע עם דף פירוש החוב של החשמל בידו, ועשה את דרכו לציון.

לפתע הוא רואה קבוצה גדולה של אנשים עם חולצות של חברת החשמל ובראשם עומד אדם נכבד הנראה כמנהל גדול בחברה, הלא הוא מיודעו. מבלי לחשוב פעמיים, ככל הנראה, החליט החסיד לגשת ישר אליו ולעניי כולם אמר לו: "אדוני היקר, תראה: יש לי חוב בחברת החשמל של 1300 ₪ ואין לי אף לשלמו. אנא, אולי תוכל לעזור לי?". המנהל היה המום לרגע, שהרי הוא אינו בא ממקום שאנשים מקבצים נדבות והדבר גרם לו כעס וזעם.

התלבטות קשה עד למאוד עברה בליבו באותו רגע.

מצד אחד הוא נוטה לסלק ולנוזף באדם זה אשר אינו מתבייש ודורש ממנו לשלם את כל חובותיו, אולם לאחר שניות של התחבטות הוא החליט להעביר על מידותיו, שכן בכל זאת הוא בא לבקש רחמים מה', על כן אמר לאותו אדם: "החוב שלך עלי!" ומיד הוציא כרטיס אשראי ושילם כל חובו. אותו חסיד התרגש כולו ולא האמין למראה עיניו, עד אשר מיד החל לרוץ בכל רחבי הציון ולצעוק: "נושעתי בזכות הרשב"י! הרשב"י שילם לי את החוב בחברת החשמל!"

המנהל בעצמו לא האמין למעשיו והרגיש כי עשה מעשה שהוא מעל לטבעו הרגיל.

אנשי החברה בראשות המנהל סיימו את תפילתם ויצאו לאזור הכניסה לציון, והנה ברגע שהם מגיעים לאזור החניה לפתע... העין הימנית של המנהל חזרה לראות! לא כליט, לא כמעט, ממש חזרה לראות!

המנהל יצא מגדרו והחל לצעוק לכל עבר כי הוא רואה לחלוטין!!

אחר ההתרגשות הרבה שאחזה אותו, סיפר הוא בפני כל אנשי החברה את כל אשר אירע ואמר: "בטוח אני במאת האחוזים כי ההתגברות על הניסיון הקשה שהיה לי בציון הרשב"י עם אותו אדם שביקש עזרה בתשלום חוב החשמל היא זו שהביאה לי את הישועה והרחמים משמים בתוספת התפילה אצל ציונו של הצדיק..."

הכל היו המומים מהמחזה אשר לא יישכח לעולם! המסקנה המתבקשת היא הבה ונשים על ליבנו מה כוחה של מסירות נפש עם תפילה.

בהתבוננות נוספת בסיפור הגעתי למסקנה שישנו מסר נוסף בסיפור. המנהל שבר את המידות ועשה חסד למרות שבתחילה הבקשה של החסיד ברסלב שיעזור לו בתשלום חשבון החשמל הכניסה אותו מאוד וזכה למידה כנגד מידה. הוא האיר לחסיד ברסלב את הבית וזכה שהקב"ה החזיר לו את מאור עיניו.

(מאת הספר החדש 102 סיפורים - מאת ר' צבי נקר)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

מעין נובע בתוך הכיור

סערת רוח קשה אחזה בגאון רבי שלום תאומים, אחיינו של רבינו הפרי מגדים ומגדולי רבני דורו לפני יותר ממאתיים שנה, במשך יותר משבועיים ימים, עד שהיא נרגעה ושככה לפני תפילת מוסף של שבת קודש פרשת פקודי. סערה זו באה לו עקב חידוש מופלא שחידש אודות הכיור וכונו, כשלאחר מכן מחשבותיו ייסרו אותו מאוד, האמנם יש בכוחו לחדש דבר שכזה.

את רגשותיו הוא מתאר במילים הבאות, שבתוך ספרו 'אור התורה': "ואחר כותבי זאת בפרשת תשא, בליל ו'או', ערב שבת קודש, בקריאת 'שנים מקרא ואחד תרגום', השתוממתי לשינה חשד ביראה ופחד מאוד, וחיל ורעדה אחזתני והתחילו רעיוני להתקוטט עם נפשי לאמור: מה לילוד אשה לכתוב בגדולים ולהתנבאות נביאות במקעשה כיר. ופן אולי שגיתי ונמצאתי שקרן בתורה חלילה. ובמה אתרץ לקוני בורא עולמים. והלכתי במחשבה זאת יותר משתי שבועות. אך בטחתי בחסד עליון שלא יעזוב אותי ותמיד יוליכני בדרך אמיתתה של תורה ויציל אותי תמיד מתורת שקר ויצילני משגיאות".

מה היה חידוש זה שהסעיר את רוחו של רבי שלום תאומים? ובכן, לדעתו היה מעין נובע בתוך הכיור וכונו, באופן שמימי לא נפסקו לעולם: "תיכף כאשר יתן אותו בין אהל מועד ובין המזבח ויתן בו מים, אזי תיכף יתברכו מימיו ויהיו טיפיים עולים מלמטה וינבע מעין מים מתחת קרקעיתו של מקום הכיור דרך כנו, עד שהמים שנתן משה לא יפסקו לעולם, ויהיו כמו מקוה מים אשר לא יכזבו מימיו אפילו בעת מסייעין מסעות, והבן".

לא נרגעה רוחו של רבי שלום, בעל החידוש, עד שבשבת פרשת פקודי, בשעת קריאת התורה שקרא לעצמו, הביט בתרגום יונתן בן עוזיאל שם השתומם לראות ידיעה מדהימה המקבילה להפליא לחידושו, והוא על דברי הפסוק (שמות מ, ז): "וַיִּשָׂם אֶת הַכִּיּוֹר בֵּין אֶהֱל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן שָׁמָּה מִיַּם לְרִחֶצֶה" - "ויהי תמן מיין חייו לקידוש ולא פסקין ולא סרין כל יומיא" - ויתן שם מים חיים לקידוש ולא פסקו ולא הסריחו כל הימים]. מרוב שמחתו כי הלך בדרך הישר, מסיים רבי שלום תאומים ומספר: "ונשאתי עיני לשמים לשבח ולהלל למי שאמר והיה העולם שכוונתי דרך אמת בתורתנו הקדושה ואור התורה הופיע בי, שהוא מושל כדברי, שכאשר נתן משה המים, נעשים המים

מאוצרותיו של הרב ישראל זנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

נובעים מהתהום דרך הכן, ולא פסקו המים".

אל מול חידוש זה של יונתן בן עוזיאל ראיתי להגאון רבי אהרן לוי ה"ד, רבה הנועד של העיר ריישא, שכתב בספרו 'הדרש והעיון' (שמות, מאמר שכד): "ויש לתמוה, מדוע לא נחשב זאת בין הניסים שנעשו במקדש, באבות פרק ה', וכמו שחשב שם בין הניסים שלא הסריח בשר הקודש מעולם, כן היה לו לחשוב גם כן שלא הסרחו מעולם המים שבכיור", ועיין שם מה שכתב לתרץ. אלא שלא ידעתי לפרנס דבריו כלל ועיקר, שהרי אין המשנה מונה אלא את העשרה ניסים שנעשו לאבותינו בבית המקדש, דייקא, ואילו נס זה של המים בכיור היה במשכן, ומעולם לא שמענו שנס זה גם התרחש בבית המקדש.

חידוש מופלא זה שבו אנו מלאים ימים בכוחו לתת זוית ראייה חדשה לשאלה מעניינת בה עלה ונסתפק רבינו השפת אמת בחידושו על דברי הגמרא (זבחים יט:): "אמר רבי יוסי ברבי חנינא: כל כיור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו, אין מקדשין בו, שנאמר (שמות מ, לא) 'ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו, ופירש רש"י: "שאין מחזיק מים כשיעור ארבע קידושין".

ועל כך דן השפת אמת: האם די שבתחילה היה בכיור שיעור מים של ארבעה קידושין, וגם אם התרוקן ונותר בו שיעור של פעם אחת, די בכך, או שמא צריכים שבכל פעם שמקדשים יהיה בכיור שיעור מים של ארבעה קידושין. והביא שם שמריהטו לשון רש"י נראה כהצד הראשון, ומדברי הרמב"ם נראה כהצד השני. ואילו רבינו החפץ חיים בספרו 'ליקוטי הלכות' (זבחה תודה שם) נקט להדיא גם לדעת הרמב"ם שש אין צורך שתמיד יהיה שיעור זה: "ומסתברא דזה הוי רק בעת תחילת נתינת מים להכיור, אבל אחר כך, כשקידש ממנו איוה כהן ידיו ורגליו מותר להשני גם כן לקדש ממנו אף שלא נשאר שיעור זה, ואין צריך להטיל עוד מים לכיור".

אמנם לפי דברי יונתן בן עוזיאל אין כל מקום לדיון מציאותי בהלכה למעשה של שאלה זו במשכן, כיון שתמיד היה בכיור מעין נובע שמילא את הכיור עד תומו, ולא נחסר מהמים כלום. וייתכן שכל מה שיש צד לומר שגם בבית המקדש היה חובב על הכיור להיות מלא במים כדי ארבעה קידושין, הוא מפני שאכן במשכן כך היה, מחמת הנס, ולכן גם בבית המקדש צריך להיות כך.

לעיילי נשמת דינאל הכמת בן דוד, אליהו בן תנה יונה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסטיגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שולמית בת שמעה שושנה ע"ה, מרדכי בן חנה ז"ל.

לזיווג הבן שרה בת אליה, רבקה בת דבורה, אסתר בת חנוה

לרפואת איתמר שריה בן עדית, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדית, אור בת שלהבת בתושי"י

העלון מוקדש להצלחת ברו"י ישי בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן ויליך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה.